SPEAKSPHERE

8. BILDUNGSFORUM UND FACHTAG · RAT FÜR MEHRSPRACHIGKEIT
8. FORUM EDUKACYJNE I DZIEŃ FACHOWY · RADA WIELOJĘZYCZNOŚCI

Warum noch Sprachen lernen?

Po co jeszcze uczyć się języków?

Die Maschine übersetzt doch schon alles.

Przecież maszyna już wszystko tłumaczy.

Ein Workshop über die Kostenfalle „schnelle Lösung“ und den Unterschied zwischen Verstehen und Sprechen.

Warsztat o pułapce kosztów „szybkiego rozwiązania” i o różnicy między rozumieniem a mówieniem.

15. Oktober 2026 · Collegium Polonicum, Słubice · 13:00 – 15:30 Uhr (150 Minuten)

Marco Neumann, Geschäftsführung SpeakSphere GmbH

DEUTSCH

Willkommen

POLSKI

Witamy

УКРАЇНСЬКА

Вітаємо

ENGLISH

Welcome

ABLAUF
PRZEBIEG

Der Nachmittag in 7 Kapiteln

Popołudnie w 7 rozdziałach

13:00–13:20	Jetzt etwas Bewegung Teraz trochę ruchu	20 Min.
13:20–13:25	Impuls I	5 Min.
13:25–13:45	Sprache als Wirtschaftsfaktor Język jako czynnik gospodarczy	20 Min.
13:45–14:15	Impuls II und Härtetest Impuls II i test wytrzymałości	30 Min.
14:15–15:00	Gruppenarbeit Praca w grupach	45 Min.
15:00–15:20	Galerie und Zusammenführung Galeria i podsumowanie	20 Min.
15:20–15:30	Abschluss Zakończenie	10 Min.

Ohne Pause. Dafür endet der Workshop pünktlich um 15:30 Uhr. Wer kurz hinaus muss, geht jederzeit — die Gruppenarbeit läuft weiter.

Bez przerwy. Za to warsztat kończy się punktualnie o 15:30. Kto musi na chwilę wyjść, wychodzi w dowolnym momencie; praca w grupach toczy się dalej.

Jetzt etwas Bewegung

Teraz trochę ruchu

Aufstellung im Raum

Ustawienie w sali

Jetzt etwas Bewegung

Links
on the Left
Ліворуч
po lewej stronie

Mitte
Centre
Посередині
środek

Rechts
on the right
Праворуч
po prawej stronie

Aufstellung im Raum
Ustawienie w sali

Wer dauerhaft in einem Betrieb arbeitet, sollte die Sprache dieses Betriebs lernen.
Kto pracuje w zakładzie na stałe, powinien nauczyć się języka tego zakładu.

Eine maschinell übersetzte Dosierungsangabe gehört von einem Menschen gegengeprüft.
Maszynowo przetłumaczone dawkowanie powinien sprawdzić człowiek.

Ein Übersetzungsgerät im Elterngespräch ist besser als gar keine Verständigung.
Urządzenie tłumaczące w rozmowie z rodzicami jest lepsze niż brak porozumienia.

Wer ein KI-Übersetzungsgerät benutzt, lernt die Sprache nicht mehr.
Kto używa urządzenia tłumaczącego z AI, przestaje uczyć się języka.

Ein Auszubildender darf im Betriebspraktikum jederzeit ein Übersetzungsgerät benutzen.
Uczeń zawodu może podczas praktyki w zakładzie korzystać z urządzenia tłumaczącego w każdej chwili.

Aufstellung im Raum
Ustawienie w sali

In einer Klassenarbeit darf die Aufgabenstellung übersetzt werden, die Antwort nicht.
W klasówce wolno przetłumaczyć treść zadania, ale nie odpowiedź.

In einem Elterngespräch ist maschinelle Übersetzung besser als das Kind der Familie als Dolmetscherin.
W rozmowie z rodzicami tłumaczenie maszynowe jest lepsze niż dziecko z rodziny w roli tłumaczki.

Ein Gespräch mit Übersetzungstechnik heute ist mehr wert als ein verschobener Termin mit Dolmetscher in drei Wochen.
Rozmowa z techniką tłumaczeniową dzisiaj jest warta więcej niż przełożony termin z tłumaczem za trzy tygodnie.

Eine Stunde Freistellung für den Sprachkurs ist besser investiert als eine Stunde Übersetzungstechnik.
Godzina zwolnienia z pracy na kurs językowy jest lepiej zainwestowana niż godzina techniki tłumaczeniowej.

Eine Organisation, die KI-Übersetzung verbietet, handelt verantwortungsvoller als eine, die sie ungeregelt zulässt.
Organizacja, która zakazuje tłumaczenia AI, działa odpowiedzialniej niż ta, która dopuszcza je bez zasad.

IMPULS I

Zwei Güter, die ständig verwechselt werden.

Dwa dobra, które stale są ze sobą mylone.

Verstehen und Sprechen können.

Rozumienie i umiejętność mówienia.

DIE UNTERSCHEIDUNG
ROZRÓŻNIENIE

Verstehen ist nicht Sprechen-Können

Rozumienie to nie umiejętność mówienia

Verstehen
Rozumienie

- Entsteht im Moment, sobald die Technik läuft

Powstaje natychmiast, gdy technika działa

- Unabhängig vom Sprachstand der Person

Niezależne od poziomu językowego osoby

- Verschwindet, sobald die Sprachmittlung fehlt

Znika, gdy brakuje pośrednictwa językowego

- Kostet pro Einsatz und immer wieder

Kosztuje przy każdym użyciu, raz za razem

Sprechen können
Umiejętność mówienia

- Entsteht über Monate bis Jahre

Powstaje przez miesiące, a nawet lata

- Bleibt bei der Person, auch ohne Sprachmittlung

Zostaje przy osobie, także bez pośrednictwa językowego

- ermöglicht Prüfung, Anerkennung, Verantwortung

umożliwia egzamin, uznanie kwalifikacji, odpowiedzialność

- Spracherwerb kostet bis zum Wissensstand

Nauka języka kosztuje aż do osiągniętego poziomu

Die Kernthese. Die Maschine liefert das erste sofort und das zweite nie. Zu entscheiden ist für jede Situation, welches der beiden Güter gerade gebraucht wird und was die Entscheidung kostet.

Teza główna. Maszyna dostarcza pierwsze natychmiast, a drugie nigdy. Dla każdej sytuacji trzeba rozstrzygnąć, które z tych dwóch dóbr jest właśnie potrzebne i ile ta decyzja kosztuje.

Sprache und Verständigung als Wirtschaftsfaktoren.

Język i porozumienie jako czynniki gospodarcze.

Was Nichtverstehen kostet und Absicherung kostet.

Ile kosztuje niezrozumienie i ile kosztuje zabezpieczenie.

Drei Aussagen aus der Praxis

Trzy stwierdzenia z praktyki

A

Eignung ja, Sprache nein

Kwalifikacje tak, język nie

Geeignete Fachkräfte sind verfügbar. Die Sprache entscheidet über den Einsatz.

Odpowiedni specjaliści są dostępni. O zatrudnieniu decyduje język.

B

Statt einzustellen, wird gewartet

Zamiast zatrudniać, czeka się

Aufgaben werden zurückgestellt, die kurzfristig ohnehin kein KI-Agent übernimmt. Die Personallücke bleibt offen, nur ohne Entscheidung und ohne Termin.

Odkłada się zadania, których w najbliższym czasie i tak nie przejmie żaden agent AI. Luka kadrowa pozostaje otwarta, tylko bez decyzji i bez terminu.

C

Übersetzung deckt den Bedarf, aber keinen Kompetenzaufbau

Tłumaczenie pokrywa potrzebę, ale nie buduje kompetencji

Sie stellt Verständigung im Moment her, ersetzt jedoch kein Fachsprachenlernen.

Zapewnia porozumienie w danej chwili, lecz nie zastępuje nauki języka fachowego.

Der gemeinsame Nenner. Nicht die Qualifikation entscheidet über den Einsatz, sondern die Sprache.

Wspólny mianownik. O zatrudnieniu decydują nie kwalifikacje, lecz język.

A

Eignung ja, Sprache nein

Kwalifikacje tak, język nie

700

Unterrichtseinheiten
jednostek lekcyjnych

umfasst der Integrationskurs bis B1 – in der Praxis rund ein Jahr.

obejmuje kurs integracyjny do poziomu B1; w praktyce około roku.

55 %

erreichen B1
osiąga poziom B1

Von rund 319.000 Prüfungen 2025 endeten 32 % auf A2, 13 % darunter.

Z około 319 000 egzaminów w 2025 r. 32 % zakończyło się na A2, 13 % poniżej.

B2

ist das Berufsniveau
to poziom zawodowy

Für die Anerkennung in der Pflege nötig: noch einmal 400–500 UE und rund ein Jahr.

Wymagane do uznania kwalifikacji w opiece: kolejne 400–500 jednostek i około roku.

Die Fachkraft ist qualifiziert. Zwischen Ankunft und beruflich belastbarem Deutsch liegen ein bis drei Jahre und in fast der Hälfte der Fälle wird das Kursziel verfehlt.

Specjalista jest wykwalifikowany. Między przyjazdem a niemieckim wystarczającym w zawodzie mija od roku do trzech lat, a w niemal połowie przypadków cel kursu nie zostaje osiągnięty.

62,6%

der Unternehmen stellen wegen der Sprachbarriere gar nicht erst ein

przedsiębiorstw w ogóle nie zatrudnia z powodu bariery językowej

Quellen: BAMF, Inhalt und Ablauf des Integrationskurses; BAMF-Integrationskursgeschäftsstatistik 2025; Deutsches Krankenhausinstitut, „Internationale Talente" (2024).

Źródła: BAMF, Inhalt und Ablauf des Integrationskurses; BAMF-Integrationskursgeschäftsstatistik 2025; Deutsches Krankenhausinstitut, „Internationale Talente" (2024).

B

Statt einzustellen, wird auf KI-Agenten gewartet

Zamiast zatrudniać, czeka się na agentów AI

Was passiert
Co się dzieje

Aufgaben werden zurückgestellt, die kurzfristig ohnehin kein Agent übernimmt.
Odkłada się zadania, których w najbliższym czasie i tak nie przejmie żaden agent.

Was bleibt
Co pozostaje

Die Personallücke bleibt offen, nur ohne Entscheidung und ohne Termin.
Luka kadrowa pozostaje otwarta, tylko bez decyzji i bez terminu.

Was fehlt
Czego brakuje

Ein Maßstab dafür, was Nichteinstellen tatsächlich kostet.
Miary tego, ile faktycznie kosztuje niezatrudnianie.

Die Frage an Sie
Pytanie do Państwa

Welche Stelle in Ihrem Haus ist gerade unbesetzt, aufgrund von Sprache und nicht Qualifikation?
Które stanowisko w Państwa instytucji jest teraz nieobsadzone z powodu języka, a nie kwalifikacji?

C

Übersetzung deckt den Bedarf, aber keinen Kompetenzaufbau

Tłumaczenie pokrywa potrzebę, ale nie buduje kompetencji

Was Übersetzung leistet
Co daje tłumaczenie

- Verständigung im Moment, bspw. Visite, Übergabe, Unterweisung, Elterngespräch

Porozumienie w danej chwili, np. obchód, przekazanie zmiany, instruktaż, rozmowa z rodzicami

- Wirkt ab Tag eins, unabhängig vom Sprachstand

Działa od pierwszego dnia, niezależnie od poziomu językowego

Was sie nicht leistet
Czego nie daje

- Sie ersetzt kein Fachsprachenlernen

Nie zastępuje nauki języka fachowego

- Sie baut keine Prüfungs- und Anerkennungsfähigkeit auf

Nie buduje zdolności do egzaminu i uznania kwalifikacji

- Sie macht Sprachentwicklung nicht überflüssig

Nie czyni rozwoju językowego zbędnym

- Dokumentation nicht mitgedacht

Dokumentacja nie jest w to wliczona

Beides ist nötig. Die offene Frage lautet nicht „Übersetzung oder Sprachkurs“, sondern: Wer trägt welchen Teil und in welcher Reihenfolge?

Potrzebne jest jedno i drugie. Otwarte pytanie nie brzmi „tłumaczenie czy kurs językowy”, lecz: kto bierze na siebie którą część i w jakiej kolejności?

Verständigung kostet, quadratisch

Porozumienie kosztuje, i to kwadratowo

$$n \times (n - 1)$$

Sprachrichtungen bei n Sprachen

kierunków tłumaczenia przy n językach

	Sprachrichtungen kierunków tłumaczenia
5 Sprachen 5 języków	20
10 Sprachen 10 języków	90
24 Sprachen 24 języki	552
25 Sprachen **25 języków**	600

Spracherwerb in €

Nauka języka w €

öffentlich
ze środków publicznych

3.206 € + 400 UE

weil B1 im Beruf nicht genügt
ponieważ B1 w zawodzie nie wystarcza

oben drauf
dodatkowo

Die DKI-Krankenhausstudie 2024 hält fest, dass B1 für den Klinikalltag nicht genügt; befragte Häuser fordern B2 beim Eintritt. Der Schritt B1 → B2 dauert noch einmal rund ein Jahr.

Badanie szpitali DKI z 2024 r. stwierdza, że B1 nie wystarcza w codziennej pracy kliniki; ankietowane placówki wymagają B2 przy wejściu. Krok B1 → B2 trwa kolejny około rok.

On the job

~21.235 €

gebundene Arbeitszeit
związanego czasu pracy

wenn der Weg bis B2 in der Arbeitszeit liegt
jeśli droga do B2 przypada na czas pracy

Rund 900 Zeitstunden bis B2, bewertet mit rund 31 € Freistellungskosten je Stunde. Die Freistellung kostet damit ein Vielfaches der Kursgebühr.

Około 900 godzin zegarowych do B2, wycenione na około 31 € kosztów zwolnienia z pracy za godzinę. Zwolnienie kosztuje zatem wielokrotność opłaty za kurs.

› Deutsches Krankenhausinstitut, „Internationale Talente“ (13.12.2024).

Der eigentliche Posten. Nicht die Kursgebühr ist teuer, sondern die Zeit.
Właściwa pozycja kosztów. Drogi nie jest kurs, lecz czas.

Die Rahmenbedingungen verschieben sich

Warunki ramowe się przesuwają

Weniger Mittel
Mniej środków

Der Bundeshaushalt 2026 sieht **1,064 Mrd. €** für Integrationskurse vor, nach 1,329 Mrd. € Ist im Jahr 2025 ca. **20 % weniger**.

Budżet federalny na 2026 r. przewiduje 1,064 mld € na kursy integracyjne, po 1,329 mld € wykonania w 2025 r., czyli około 20 % mniej.

› BIAJ-Auswertung des Bundeshaushalts 2026.

Wartende
Oczekujący

85.979 Personen standen am 18.05.2025 auf der Warteliste für einen Integrationskursplatz, bei **1.614 zugelassenen Trägern** und **20.334 aktiven Lehrkräften**.

85 979 osób czekało 18.05.2025 na miejsce na kursie integracyjnym, przy 1 614 dopuszczonych organizatorach i 20 334 czynnych nauczycielach.

› BT-Drs. 21/456 (10.06.2025).

Alphabetisierung
Alfabetyzacja

Für gering literalisierte Teilnehmende ist A1 ein Mehrjahresziel: **Alphabetisierungskurse** umfassen bis zu 1.000 UE und enden regulär nicht über A2 hinaus.

Dla osób słabo piśmiennych A1 jest celem wieloletnim: kursy alfabetyzacyjne obejmują do 1 000 jednostek i z reguły nie wykraczają poza A2.

› BAMF, Kurskonzepte Integrationskurse.

Und sie wirkt doch
A jednak działa

Der Integrationskurs erhöht die Beschäftigungsquote **nach 12 Monaten um rund 5**, **nach 18 Monaten um rund 9 Prozentpunkte**.

Kurs integracyjny podnosi wskaźnik zatrudnienia po 12 miesiącach o około 5, a po 18 miesiącach o około 9 punktów procentowych.

› IAB-BAMF-SOEP-Befragung; BAMF-Forschungsbericht 29.

Sprachförderung wirkt langsam und die Mittel hierfür werden weniger.

Wsparcie językowe działa powoli, a środków na nie ubywa.

Es nicht zu lösen in €

Tego nie da się wyrazić w €

- Produktivitätsverlust durch Sprachbarrieren?

Strata produktywności przez bariery językowe?

- Abbruchquoten internationaler Fachkräfte und der sprachbedingte Anteil daran?

Wskaźniki rezygnacji międzynarodowych specjalistów i udział przyczyn językowych?

- Dolmetscherkosten im Bildungs- und Verwaltungsalltag?

Koszty tłumaczy w codzienności edukacji i administracji?

- Arbeitsunfälle und Sicherheitsvorfälle mit Sprachbeteiligung?

Wypadki przy pracy i zdarzenia bezpieczeństwa z udziałem języka?

- Behandlungsfehler durch Sprachbarrieren?

Błędy w leczeniu spowodowane barierami językowymi?

- Erklärungen bis **2 x länger**, im Vergleich Muttersprachler

Wyjaśnienia nawet 2 razy dłuższe niż u rodzimych użytkowników języka

- Abbruch 30% Auszubildende, ca. **21.700 € je Person**

30 % rezygnacji uczniów zawodu, ok. 21 700 € na osobę

- **Reicht von Stunden-, über Tagessätze oder besondere Einsätze**

Od stawek godzinowych przez dzienne po zlecenia szczególne

- Keine belastbare Statistik, Branchen mit hoher Sprachvarianz, weisen höhere Unfallquoten aus

Brak wiarygodnej statystyki; branże o dużej różnorodności językowej wykazują wyższe wskaźniki wypadków

- **1,75 Mio** stat. Fälle mit Sprachbarrieren, **1.206 €** je Belegungstag

1,75 mln przypadków statystycznych z barierami językowymi, 1 206 € za dzień pobytu

Für den Workshop heute. Beziffern Sie die Kosten aus Ihrer Sicht oder Arbeitsrealität, Gleich im Anschluss

Na dzisiejszy warsztat. Proszę oszacować te koszty z własnej perspektywy lub z realiów pracy. Zaraz po tym.

DIE LÜCKE
LUKA

Ein bis drei Jahre.
Od roku do trzech lat.

In dieser Zeit muss die Kommunikation dennoch funktionieren.

Bei der Visite, der Übergabe, der Sicherheitsunterweisung, im Elterngespräch, am Amtsschalter.

W tym czasie komunikacja musi mimo wszystko działać.
Przy obchodzie, przekazaniu zmiany, instruktażu BHP, w rozmowie z rodzicami, przy okienku w urzędzie.

Die Frage ist nicht, ob diese Lücke überbrückt wird, sondern womit und zu welchem Preis.
Pytanie nie brzmi, czy ta luka zostanie zasypana, lecz czym i jakim kosztem.

Bringen Sie die Maschine zum Stolpern

Niech maszyna się potknie

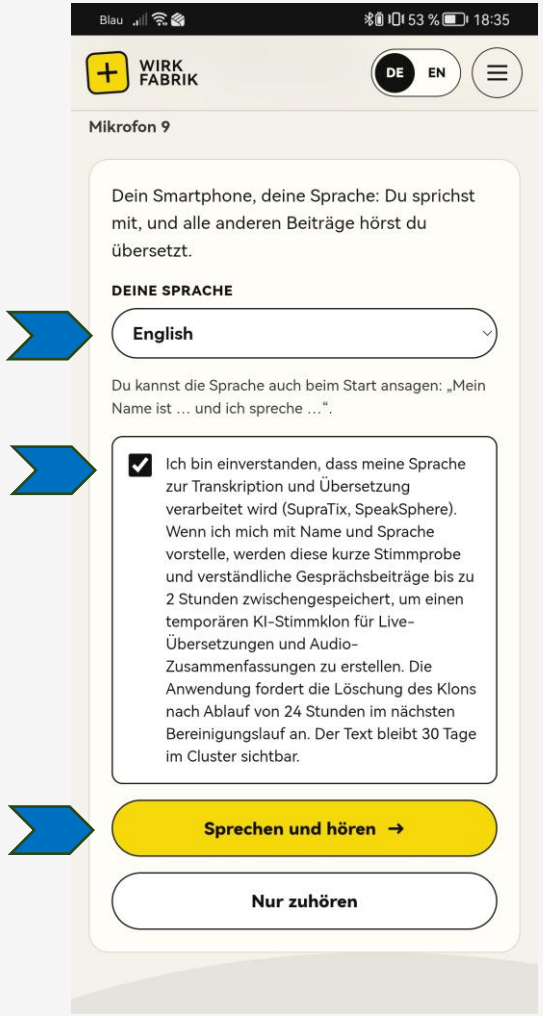

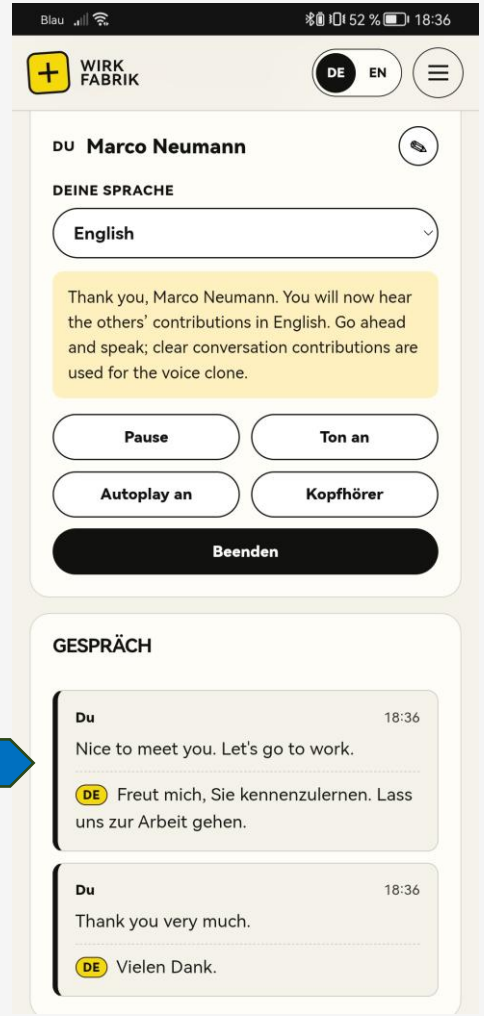

Bringen Sie die Maschine zum Stolpern

Niech maszyna się potknie

- Dialekt oder regionale Färbung — Berlinerisch, Schlesisch, Sächsisch

Dialekt lub zabarwienie regionalne: berliński, śląski, saksoński

- Fachbegriffe aus Berufsschule und Pflege — „Schutzkleinspannung“, „Dekubitusprophylaxe“

Terminy fachowe ze szkoły zawodowej i opieki: „Schutzkleinspannung”, „Dekubitusprophylaxe”

- Ironie und Untertreibung — „Das ist ja mal super gelaufen“

Ironia i niedopowiedzenie: „No to się świetnie udało”

- Halbe Sätze, Abbrüche, Selbstkorrekturen — wie Menschen tatsächlich reden

Urwane zdania, przerwania, autokorekty, czyli tak, jak ludzie mówią naprawdę

- Zahlen, Uhrzeiten, Dosierungen — die teuerste Fehlerklasse

Liczby, godziny, dawkowania: najdroższa klasa błędów

- Eigennamen, Ortsnamen, Abkürzungen — „IHK“, „Hort“, „BBS“, „Słubice“

Nazwy własne, nazwy miejscowości, skróty: „IHK”, „Hort”, „BBS”, „Słubice”

- Zwei Menschen, die gleichzeitig sprechen

Dwie osoby mówiące jednocześnie

- Begriffe ohne Entsprechung in der Zielsprache — „Ausbildungsvergütung“, „Hort“, „Meisterbrief“

Pojęcia bez odpowiednika w języku docelowym: „Ausbildungsvergütung”, „Hort”, „Meisterbrief”

Worauf es ankommt. Nicht ob die Maschine Fehler macht, sondern ob man sie bemerkt.

O co tu chodzi. Nie o to, czy maszyna popełnia błędy, lecz o to, czy ktoś je zauważa.

DAS WERKZEUG
NARZĘDZIE

Fünf Fragen und eine Ampel.

Pięć pytań i jedna sygnalizacja.

Kein Verbot, keine Erlaubnis — eine Entscheidung je Situation.
Żadnego zakazu, żadnego zezwolenia; jedna decyzja na sytuację.

DAS RASTER
SIATKA PYTAŃ

Fünf Fragen vor jeder Entscheidung

Pięć pytań przed każdą decyzją

1	**Wozu?** **Po co?**	Soll Information fließen oder soll Kompetenz wachsen? Czy informacja ma popłynąć, czy kompetencja ma wzrosnąć?
2	**Was, wenn es schiefgeht?** **Co, jeśli coś pójdzie źle?**	Was kostet ein Übersetzungsfehler an dieser Stelle? Ile kosztuje błąd w tłumaczeniu w tym miejscu?
3	**Wer hört mit?** **Kto słucha?**	Wo wird verarbeitet und wie schutzbedürftig ist der Inhalt? Gdzie odbywa się przetwarzanie i jak wrażliwa jest treść?
4	**Wer merkt es?** **Kto to zauważy?**	Ist ein Fehler überhaupt bemerkbar und korrigierbar? Czy błąd jest w ogóle zauważalny i możliwy do poprawienia?
5	**Was kostet es?** **Ile to kosztuje?**	Was kostet das Nichtverstehen hier und was kostet die Absicherung? Ile kosztuje tutaj niezrozumienie i ile kosztuje zabezpieczenie?

SPEAKSPHERE

ENTSCHEIDUNGSRASTER

Das Werkzeug: fünf Fragen

Narzędzie: pięć pytań · Інструмент: п'ять запитань · The tool: five questions

Die Słubicer Ampel

Słubicka sygnalizacja

GRÜN
ZIELONY

Ohne Auflagen einsetzbar
Można stosować bez warunków

Verstehen ist das Ziel, der Fehlerpreis niedrig, die Daten unkritisch und ein Fehler würde im Gespräch auffallen.

Celem jest zrozumienie, cena błędu niska, dane niewrażliwe, a błąd zostałby zauważony w rozmowie.

GELB
ŻÓŁTY

Nur unter benannten Bedingungen
Tylko pod nazwanymi warunkami

Einsatz möglich, aber nicht ohne Vorkehrung. Die Bedingung muss benannt und bepreist sein.

Zastosowanie możliwe, ale nie bez zabezpieczenia. Warunek musi być nazwany i wyceniony.

ROT
CZERWONY

Nicht einsetzen
Nie stosować

Die Sprachkompetenz selbst ist das Ziel oder ein Fehler bliebe unbemerkt. Bessere Technik ändert daran nichts.

Celem jest sama kompetencja językowa albo błąd pozostałby niezauważony. Lepsza technika nic tu nie zmienia.

UND DREI FARBEN · І TRZY KOLORY · І ТРИ КОЛЬОРИ · AND THREE COLOURS

GRÜN ZIELONY ЗЕЛЕНИЙ GREEN	**Ohne Auflagen einsetzbar** Der Zweck ist Verstehen, der Fehlerpreis ist niedrig, die Daten sind unkritisch, und Fehler würden im Gespräch auffallen. Der ehrliche Vergleichsmaßstab ist hier meist nicht „Maschine gegen Dolmetscher", sondern „Maschine gegen gar nichts".	**Można stosować bez warunków** Celem jest zrozumienie, cena błędu jest niska, dane są niewrażliwe, a błąd zostałby zauważony w rozmowie. Uczciwym punktem odniesienia nie jest tu zwykle „maszyna kontra tłumacz", lecz „maszyna kontra nic".	**Можна застосовувати без умов** Мета — розуміння, ціна помилки низька, дані некритичні, а помилка вплив би в ході розмови. Чесним еталоном тут зазвичай є не «машина проти перекладача», а «машина проти нічого».	**Can be used without conditions** The purpose is understanding, the price of an error is low, the data is uncritical, and a mistake would be noticed in conversation. The honest benchmark here is usually not "machine versus interpreter" but "machine versus nothing at all".
GELB ŻÓŁTY ЖОВТИЙ AMBER	**Nur unter benannten Bedingungen** Einsatz möglich, aber nicht ohne Vorkehrung. Eine Bedingung ist nur dann eine Bedingung, wenn dabeisteht, wer sie erfüllt und was sie kostet. „Man müsste mal" ist keine Bedingung, sondern ein verstecktes Nein.	**Tylko pod nazwanymi warunkami** Zastosowanie możliwe, ale nie bez zabezpieczenia. Warunek jest warunkiem tylko wtedy, gdy obok stoi, kto go spełnia i ile on kosztuje. „Trzeba by kiedyś" nie jest warunkiem, lecz ukrytym „nie".	**Лише за названих умов** Застосування можливе, але не без запобіжного заходу. Умова є умовою лише тоді, коли поруч написано, хто її виконує і скільки вона коштує. «Треба б колись» — це не умова, а приховане «ні».	**Only under named conditions** Use is possible, but not without a safeguard. A condition is only a condition if it says who meets it and what it costs. "Someone ought to" is not a condition but a hidden no.
ROT CZERWONY ЧЕРВОНИЙ RED	**Nicht einsetzen** Entweder ist genau die Sprachkompetenz das, was gemessen oder aufgebaut werden soll, oder ein Fehler hätte Folgen, die niemand rechtzeitig bemerken würde. Bessere Technik ändert an einem Rot nichts.	**Nie stosować** Albo to właśnie kompetencja językowa ma być mierzona lub budowana, albo błąd miałby skutki, których nikt nie zauważyłby na czas. Lepsza technika nic w czerwonym nie zmienia.	**Не застосовувати** Або саме мовна компетентність є тим, що має вимірюватися чи вибудовуватися, або помилка мала б наслідки, яких ніхто вчасно не помітив би. Краща техніка на червоному нічого не змінює.	**Do not use** Either language competence itself is what is meant to be measured or built, or an error would have consequences nobody would notice in time. Better technology changes nothing about a red.

MERKEN SIE SICH VOR ALLEM DAS GELB
Ein Gelb ist wertvoller als ein Grün oder ein Rot — denn im Gelb steht, was wir tun müssten, damit es geht, und was es kostet. Eine Bedingung zählt nur, wenn dabeisteht, wer sie erfüllt und was sie kostet.

ZAPAMIĘTAJCIE PRZEDE WSZYSTKIM ŻÓŁTE
Żółte jest cenniejsze niż zielone czy czerwone — bo w żółtym zapisane jest, co musielibyśmy zrobić, żeby się dało, i ile to kosztuje. Warunek liczy się tylko wtedy, gdy obok stoi, kto go spełnia i ile on kosztuje.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ ПЕРЕДУСІМ ЖОВТЕ
Жовте цінніше за зелене чи червоне — адже в жовтому записано, що нам треба було б зробити, щоб це спрацювало, і скільки це коштує. Умова має вагу лише тоді, коли поруч стоїть, хто її виконує і скільки вона коштує.

ABOVE ALL, REMEMBER THE AMBER
An amber is worth more than a green or a red — because the amber states what we would have to do to make it work, and what that costs. A condition only counts if it says who meets it and what it costs.

Vier Handlungsfelder, vier Gruppen

Cztery obszary działania, cztery grupy

A

Schule und Unterricht

Szkoła i lekcje

B

Berufsbildung und Betrieb

Kształcenie zawodowe i zakład pracy

C

Verwaltung und Elternarbeit

Administracja i praca z rodzicami

D

Gesundheit und Pflege

Zdrowie i opieka

Der Auftrag. Je Gruppe vier Fallkarten: die fünf Fragen durchgehen, ein Ampelfeld wählen, bei Gelb die Bedingung benennen und zu jedem Fall Frage 5 beantworten: Was kostet das Nichtverstehen, was kostet die Absicherung?

Zadanie. Na grupę cztery karty przypadków: przejść przez pięć pytań, wybrać pole sygnalizacji, przy żółtym nazwać warunek i do każdego przypadku odpowiedzieć na pytanie 5: ile kosztuje niezrozumienie, ile kosztuje zabezpieczenie?

Gruppenplakat

Plakat grupowy

WAS EINEN GUTEN EINTRAG AUSMACHT

CO SKŁADA SIĘ NA DOBRY WPIS

Nicht „kommt darauf an“, sondern eine **Entscheidung** mit Begründung.

Nie „to zależy”, lecz decyzja z uzasadnieniem.

Nicht „man müsste mal“, sondern eine **Bedingung** mit Namen und Preis.

Nie „trzeba by kiedyś”, lecz warunek z nazwiskiem i ceną.

Und in der Kostenspalte keine Vokabel wie „teuer“, sondern **eine Angabe**: zwei Arbeitsstunden, ein verschobener Termin, ein halbes Ausbildungsjahr

A w kolumnie kosztów nie słowo w rodzaju „drogo”, lecz konkret: dwie godziny pracy, przesunięty termin, pół roku nauki zawodu

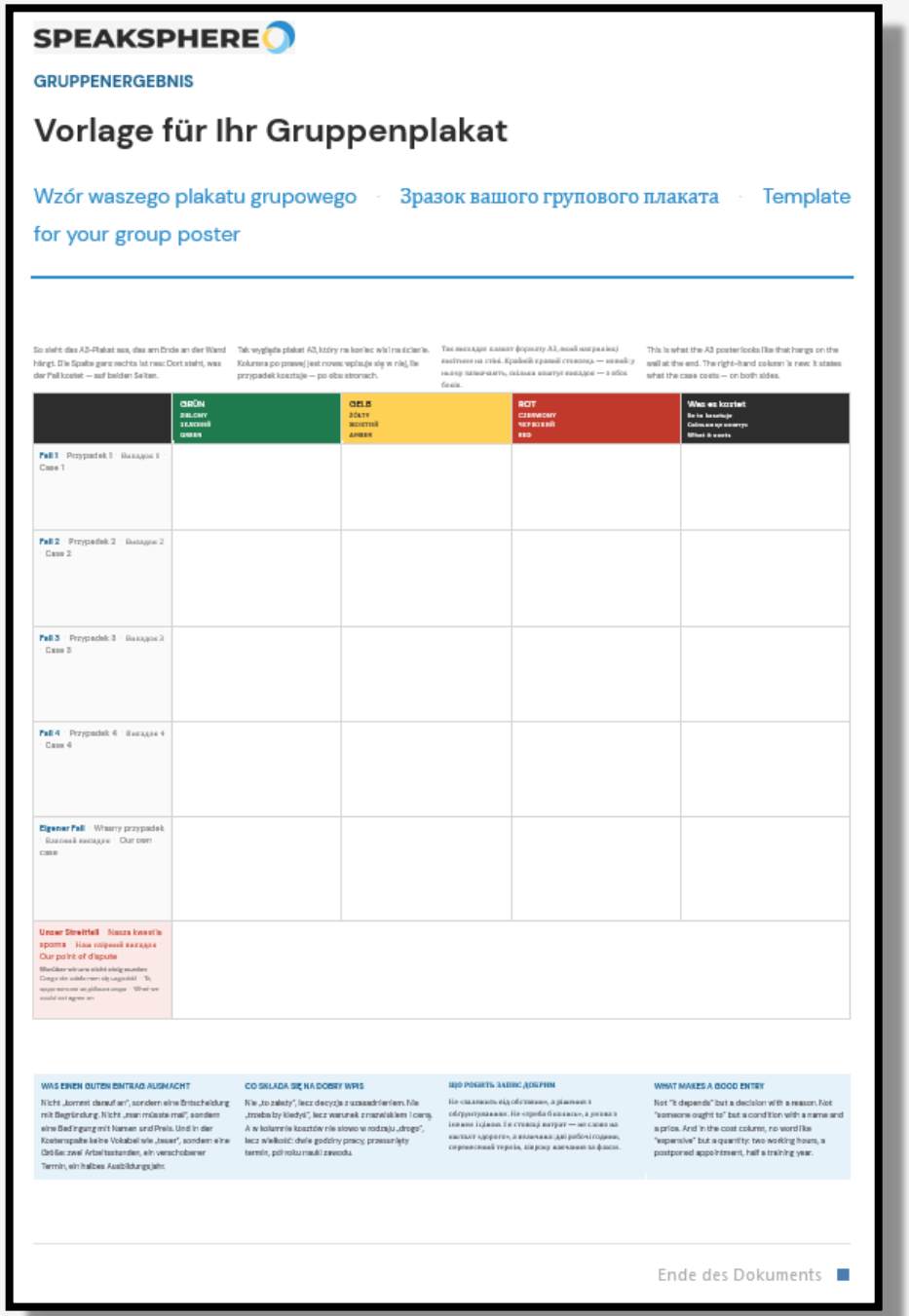

SPEAKSPHERE

GRUPPENERGEBNIS

Vorlage für Ihr Gruppenplakat

Wzór waszego plakatu grupowego · Зразок вашого групового плаката · Template for your group poster

	GRÜN	GELB	ROT	Was es kostet
Fall 1				
Fall 2				
Fall 3				
Fall 4				
Eigener Fall				
Unser Streitfall				

WAS EINEN GUTEN EINTRAG AUSMACHT

Nicht „kommt darauf an“, sondern eine Entscheidung mit Begründung. Nicht „man müsste mal“, sondern eine Bedingung mit Namen und Preis. Und in der Kostenspalte keine Vokabel wie „teuer“, sondern eine Größe: zwei Arbeitsstunden, ein verschobener Termin, ein halbes Ausbildungsjahr.

CO SKŁADA SIĘ NA DOBRY WPIS

Nie „to zależy”, lecz decyzja z uzasadnieniem. Nie „trzeba by kiedyś”, lecz warunek z nazwiskiem i ceną. A w kolumnie kosztów nie słowo w rodzaju „drogo”, lecz wielkość: dwie godziny pracy, przesunięty termin, pół roku nauki zawodu.

WHAT MAKES A GOOD ENTRY

Not "it depends" but a decision with a reason. Not "someone ought to" but a condition with a name and a price. And in the cost column, no word like "expensive" but a quantity: two working hours, a postponed appointment, half a training year.

Ende des Dokuments

ERGEBNIS DES NACHMITTAGS
WYNIK POPOŁUDNIA

Die Słubicer Ampel

Słubicka sygnalizacja

Die „Słubicer Ampel“ eine von den Teilnehmenden selbst erarbeitete Entscheidungshilfe. Sie hält für typische Situationen aus Schule, Berufsbildung, Verwaltung und Pflege fest, wann KI-Übersetzung grün, gelb oder rot ist, welche Bedingungen aus einem Gelb ein Grün machen und was beides kostet. Das Ergebnis geht als Arbeitsgrundlage an den Rat für Mehrsprachigkeit.

„Słubicka sygnalizacja” to pomoc decyzyjna wypracowana przez samych uczestników. Określa ona dla typowych sytuacji ze szkoły, kształcenia zawodowego, administracji i opieki, kiedy tłumaczenie AI jest zielone, żółte lub czerwone, jakie warunki zamieniają żółte w zielone i ile kosztuje jedno i drugie. Wynik trafia jako materiał roboczy do Rady Wielojęzyczności.

Und der stille Beweis: Dieser Workshop lief in vier Sprachen.
Niemand hat dabei eine Sprache gelernt.

I cichy dowód: ten warsztat odbył się w czterech językach.
Nikt się przy tym nie nauczył języka.